

BULETIN DE AVERTIZARE**Nr. 14 din 28.04.2026****Gândacul lucios al rapiței (Meligethes aeneus)**

Gândacul lucios al rapiței (Meligethes aeneus), are un aspect care îl face ușor de recunoscut și de identificat în cultură. O insectă adultă are corpul oval, cu o lungime de 1,5-2,7 mm lungime, de culoare arămie sau albăstrui, cu luciu metalic sau mat.

Antenele sunt de culoare închisă, iar picioarele anterioare sunt de culoare brun-roșiatică, cele mijlocii și posterioare de culoare neagră. Când este complet dezvoltată, larva gândacului are 3,5 mm lungime, este de culoare albă, cu capul și picioarele maronii.

Trezirea la viață a gândacului lucios al rapiței, sau momentul declanșator, este atunci când pădăia, salcia cu muguri și alte flori de primăvară, încep să înflorească și, fiind mari producătoare de polen, sunt o sursă de hrană pentru aceste insecte.

Când temperatura aerului depășește în mod constant 15°C, gândacul lucios începe să migreze masiv de pe plantele din flora spontană pe culturile de rapiță. Meteorologic, zilele de migrație trebuie să fie călduroase și uscate. Dacă survin temperaturi scăzute și ploi, gândacul lucios se retrage în zona de confort unde a iernat.

Femelele de gândacul lucios al rapiței se așază pe florile culturii, formează o gaură la baza mugurelui și depun ouă la baza staminelor sau a ovarului (pistil). Femelele gândacului lucios de rapiță, depun în medie, aproximativ 40-50 de ouă, iar în condiții favorabile, puietul poate conține până la 250 de ouă.

Pentru fiecare boboc nedeschis, există de la 1 până la 4 ouă. După 5-12 zile apar larvele și se hrănesc cu polen. Hrănirea principală a larvelor se realizează în centrul florei. Dacă nu se iau măsuri de protecție în timp util, mugurele este mâncat complet de larvă. Larvele de a doua vârstă sunt capabile să se mute în mugurii intacți și să se hrănească acolo până la sfârșitul dezvoltării. După 20-30 de zile, larvele părăsesc floarea și își petrec stadiul de pupă în sol, la o adâncime de 2-3 cm. După 10-12 zile, la sfârșitul lunii iunie-începutul lunii iulie, din pupă ies gândacii tineri.

Gândacul lucios de rapiță poate avea 1-2 generații în sezonul de vară. A doua generație a dăunătorului se hrănește cu plantele târzii și buruieni din familia cruciferelor și nu reprezintă nicio amenințare pentru rapiță.

Gândacul lucios de rapiță se hrănește cu polen, stamine, pistilul din muguri și florile înflorite, putând produce pierderi de până la 30-40% în randamentul culturii. Tratamente cu insecticide omologate pentru a combate gândacul lucios al rapiței (Meligethes aeneus), se pot aplica de la apariția adulților, la începutul formării butonilor florali. Se ține cont de pragul economic de dăunare: 2-3 adulți/plantă pentru plantele sănătoase și viguroase și 1 adult/plantă pentru culturile mai slab dezvoltate.

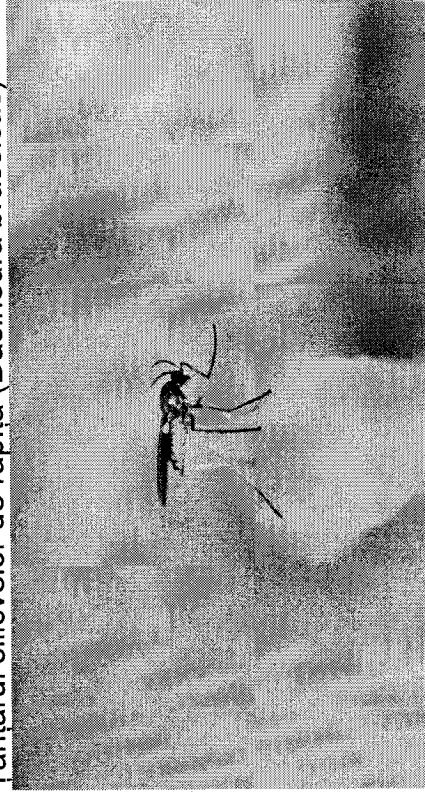
Rapița este o cultură polenizată de albine. Din acest motiv, trebuie respectate reglementările stricte pentru implementarea măsurilor de protecție. Insecticidele trebuie să aibă omologare pentru aceste produse, apicultorii și autoritățile trebuie anunțate.

Gândacul lucios al rapiței (*Meligethes aeneus*)

Țânțarul silicvelor de rapiță (*Dasineura brassicae*), este un dăunător important al culturii de rapiță, ce provoacă pagube importante din cauza atacului silicvelor. Adulții trăiesc 3-4 zile și depun ouăle, de obicei, pe silicvele cu răni, lângă orificiile deschise de alte insecte sau pe silicvele mici. Larvele, cele care produc daune în cultură, au 2 mm lungime, mai întâi sticloase, apoi alb-gălbui, fără cap și picioare. Acestea, dezvoltându-se în interiorul silicvelor, pot duce la pierderea totală a semințelor în silicvele atacate. Silicvele atacate se colorează timpuriu în galben și plesnesc înainte de termen și prezintă umflături (gale). Având în vedere că sunt atacate și silicvele la începutul dezvoltării, acestea nu mai formează semințe.

Țânțarul silicvelor de rapiță (*Dasineura brassicae*)

Gărgărița silicvelor (*Ceuthorynchus assimilis*), poate produce atât pagube directe culturii de rapiță, ca urmare a atacului larvelor la silicvele și semințele de rapiță, cât și pagube indirecte, silicvele afectate de atac putând fi infestate de către țânțarul florilor de brassicaceae (*Dasineura brassicae*). În lan, de regulă gărgărițele ajung în zonele marginale, ulterior acestea migrând și spre interior. Depunerea pantei coincide de obicei cu perioada când silicvele de rapiță sunt abia formate.

În literatura de specialitate se menționează că, în cursul dezvoltării sale, o larvă de *C. assimilis* consumă între 6 și 9 semințe. Adulții de *Ceuthorynchus assimilis* se hrănesc cu mugurii florali, polen, nectar și cu țesuturile racemelor. În urma hrănirii, mugurii se vor usca. Larvele se hrănesc cu semințele din silicve, putând distruge una sau mai multe.

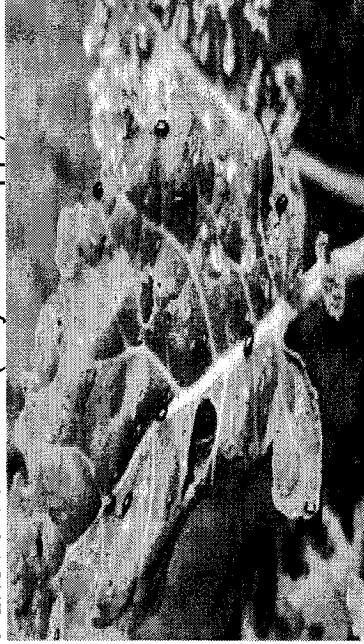
Din cauza atacului, silicvele vor fi deformate și se vor deschide prematur. Pragul economic de dăunare este de 1 adult/plantă aflată în stadiul de dezvoltare a mugurelui floral și de 2-3 adulți/plantă în stadiul de separarea mugurilor florali pentru gândacul lucios, 2 larve/plantă pentru viespea rapiței, 30 % plante au frunze perforate pentru purici 0,5 - 2 adulți/plantă la marginea câmpului la Ceutorhynchus assimilis.

Gărgărița silicvelor (*Ceuthorynchus assimilis*)

Viespea rapiței (*Athalia rosae*), adultul are corpul de 5,2-9 mm lungime, cu capul de culoare neagră, toracele roșcat, pronotul galben-roșcat, mezonotul și scutелul, galbene. Larva este polipodă, iar la completa dezvoltare are corpul de 15-18 mm lungime, de culoare cenușie, iar lateral și ventral, de culoare cenușiu-verzuie. Larvele viespii de rapița atacă în toamnă cultura de rapiță, provocând pierderi de până la 90%, din aceasta cauză este și considerată unul dintre cei mai periculoși dăunători ai culturii de rapiță. Larvele viespii de rapiță se hrănesc cu frunze, flori, muguri terminali și păstăi. Larvele de pe partea din spate a frunzelor, se hrănesc cu epiderma inferioară, ajungând într-un final să consume tot limbul frunzei. Plantele care suferă un atac foarte puternic, vor muri.

Puricii cruciferelor (*Phyllotreta spp.*): *Phyllotreta atra* (puricele negru al verzei, puricele de pământ sau puricele cruciferelor); *Phyllotreta nigriceps* (puricele negru al cruciferelor); *Phyllotreta nemorum* (puricele vărgat al verzei) sau *Phyllotreta undulata* (puricele undulat al verzei). Insecta ierneză în stadiul de adult printre resturile vegetale sau în stratul superficial în sol. Începând cu luna martie, adulții se hrănesc cu diferite specii de plante crucifere spontane. După această primă etapă de hrănire, adulții migrează spre plantele cultivate. Pagubele asupra culturilor sunt produse de insectele în stadiul adult care consumă partea superioară a frunzelor. Plantele consumate de către puricii negri ai verzei, au un aspect caracteristic, ciuruit. La atacuri puternice frunzele se usucă și planta este afectată.

Puricii cruciferelor (Phyllotetra spp.)

Putregaiul cenușiu (Bortytis sp), se transmite de la un an la altul prin miceliul prezent în resturile vegetale. Semnele atacului pe frunze, pot fi observate prin apariția unor pete de culoare galben-cenușie, care sunt acoperite de un mucegai de culoare alb-cenușiu. Frunzele afectate se înmoaie, putrezesc și mor. Tulpina afectată de putregai se necrozează . De asemenea, dacă infecția ajunge pe inflorescențe, recolta va afectată cantitativ.

Putregaiul cenușiu (Bortytis sp)

Făinarea (Erysiphe cruciferarum), simptomele tipice ale acestei ciuperci apar la suprafața organelor sub forma unor colonii miceliene superficiale difuze. Atacă toate organele aeriene ale rapiței: tulpină, frunze, ramuri, silicve. De regulă coloniile miceliene apar pe ambele părți ale frunzelor. Atacul la silicve se poate solda cu pagube în producție.

Făinarea (Erysiphe cruciferarum)

Se recomandă executarea de tratamente fitosanitare pe parcele unde s-au depistat adulți/simptome prin determinări vizuale sau prin capturarea cu ajutorul capcanelor, cu unul din următoarele produse:

Insecticid:

- Delmetros 100 SC (Koron 100 SC) – 0,05 l/ha
- Apis 200 SE (Aceptir 200 SE) – 0,12 – 0,25 l/ha
- Los Ovados 200 SE (Biatox 200 SE) – 0,12 – 0,25 l/ha
- Mvrik 2 F (Evure) – 0,2 l/ha
- Deltagri (Faster Delta) - 0,3 l/ha
- Karate Zeon (Ninja) - 0,15 l/ha
- Mospilan 20 SG (Krima20 SG) - 0,2 kg/ha

Fungicid:

- Pictor Active (Capartis) – 0,6 – 1,0 l/ha
- Tilmor 240 EC (Corinth 240 EC) - 1,0 l/ha
- King 250 EW (Tebusha 250 EW) -1,0 l/ha
- Caramba Turbo - 1,0 l/ha sau alte produse pentru protecția plantelor omologate pentru a fi utilizate pe teritoriul României.

Măsuri alternative de combatere: mecanice, fizice, biologice.

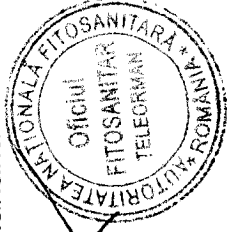
Metodele durabile: biologice, fizice, mecanice și alte metode nechimice trebuie preferate metodelor chimice, dacă acestea asigură un control corespunzător al organismelor dăunătoare. Pot fi utilizate la tratamentele fitosanitare și alte produse omologate pentru combaterea acestor organisme dăunătoare, conform bazei de date Pestexpert, care poate fi accesată pe site-ul www.anfdf.ro și www.madr.ro. Prima stropire se recomandă la aproximativ 7-10 zile după capturarea a peste 10 adulți în capcane. După tratamentul inițial, capcanele trebuie înlocuite pentru a monitoriza un eventual nou val de gărgărițe. Dacă în capcane apar mai mult de 10 adulți după primul tratament, se recomandă o a doua intervenție cu insecticid la cel puțin 7-10 zile distanță de primul tratament. Pentru o eficiență maximă, tratamentele trebuie efectuate după ora 10:00, când temperatura aerului depășește 12-15°C, asigurând o activitate intensă a adulților.

Alte recomandări:

- Respectați cu strictețe normele de protecție și securitate a muncii;
- Suprafețele tratate se vor inscripționa cu tăblițe de avertizare „teren otrăvit”;
- Respectați cu strictețe: perioada de remanență a produselor de protecție a plantelor și efectuați tratamentul pe timp liniștit;
- Protejați familiile de albine împotriva intoxicațiilor cu produse de protecție a plantelor conform Legii nr.383/2013 a apiculturii, cu modificările și completările ulterioare Ordinului nr.127/1991 al ACA din România, Ordinului comun nr.45/1991 al Ministerului Agriculturii și Alimentației 15b/3404/1991/ al Departamentului pentru Administrație Locală și 1786/TB/ al Ministerului Transporturilor, precum și Protocolului de colaborare nr. 328432/2015, încheiat cu ROMPIS privind implementarea legislației;

- Respectați prevederile Ordinului Ministrului Agriculturii și Dezvoltării Rurale nr. 297/2017 privind aprobarea Codului de bune practici privind utilizarea în siguranță a produselor de protecție a plantelor;
- Verificați cu mare atenție recomandările cu privire la compatibilitatea produselor atunci când intenționați să aplicați amestecuri de produse de protecție a plantelor!
- Luați măsurile ce se impun pentru protecția mediului înconjurător!
- La efectuarea tratamentelor fitosanitare, se vor respecta cu strictețe normele de lucru cu produsele de protecție a plantelor, pe cele de securitate a muncii, de protecție a albinelor și animalelor, respectiv Ordinul Comun nr.45/1991 al Ministerului Agriculturii și Alimentației, 1786/TB/1991 al Ministerului Transporturilor 68/05.02.1992 al Ministerului Mediului, 15b/3404/1991, al Departamentului pentru Administrație Locală și 127/1991 al Asociației Crescătorilor de Albine din România;
- Conform Reg. CE nr.1107/2009, art.67,(1) , aveți obligația să completați și să păstrați pe o perioadă de cel puțin 3 ani, documentele de evidență a produselor de protecția plantelor utilizate în „Registrul de evidență a produselor de protecția plantelor”, după modelul transmis și cu alte buletine de avertizare.

Coordonator Oficiul Zonal OT – TR,
Rădulescu Mariana

Responsabil prognoză și avertizare,
Lungu Felicia